

ÎN C H E I E R E

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” cu privire la încasarea penalității și taxei de stat,

împotriva deciziei din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”, a fost casată hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 20 noiembrie 2017 SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată împotriva IPNA Companiei „Teleradio-Moldova” cu privire la încasarea sumei în mărime de 31740,53 de lei, cu titlu de penalitate pentru perioada 01 mai 2017 – 31 septembrie 2017 și a sumei în mărime de 952 de lei, cu titlu de taxă de stat (f.d. 2-4).

În motivarea acțiunii reclamanta SA „Termoelectrica” a indicat că în temeiul contractului de livrare a energiei termice în apă fierbinte nr. 434 din 01 februarie 2009, încheiat între ea și IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, ultima și-a asumat obligația de a achita lunar plata pentru utilizarea energiei termice furnizată la obiectele sale.

Reclamanta a susținut că conform contractului nominalizat, calculele pentru energia termică au fost efectuate în baza datelor aparatului de evidență. Iar, în conformitate cu pct. 4.4 din contractului sus citat, consumatorul s-a obligat să achite lunar plata consumul energiei termice consumate conform dispozițiilor de plată și tarifelor stabilite.

Reclamanta a punctat că neonorarea obligațiilor contractuale de achitare a facturilor de plată pentru consumul de energie termică a generat calcularea unei penalități în mărime de 31740,35 de lei pentru perioada 01 mai 2017 – 31 septembrie 2017.

Reclamantul a precizat că calculul penalității a fost efectuat în conformitate cu pct. 4.5 din contractul menționat, care prevede expres că dacă consumatorul va încălca termenele și condițiile de plată stipulate în pct. 4.4, consumatorul va achita o penalitate în mărimea prevăzută de legislația în vigoare.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul IPNA Companiei „Teleradio-Moldova” în beneficiul său a sumei în mărime de 31740,53 de lei, cu titlu de penalitate pentru perioada 01 mai 2017 – 31 septembrie 2017 și a sumei în mărime de 952 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 04 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Termoelectrica” și a fost încasată de la IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 31740,53 de lei, cu titlu de penalitate pentru perioada 01 mai 2017 – 31 septembrie 2017 și suma în mărime de 952 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, a fost casată hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depusă de SA „Termoelectrica”.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a învederat că art. 40 alin. (3) al Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29 mai 2014, statuează că contractul de furnizare a energiei termice prevede mărimea și modul de achitare a penalităților pentru întârzierile la plata energiei termice furnizate.

Astfel, instanța de apel a relevat că calculele penalităților au fost efectuate de SA „Termoelectrica” în mod unilateral, fără acordul ambelor părți contractante asupra mărimii acestora și fără a fi indicat care a fost temeiul aplicării ratei respective la calcularea penalităților de întârziere.

Totodată, instanța de apel a notat că conform art. 666 alin. (1) Cod civil, în redacția de până la 01 martie 2019, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, iar potrivit art. 40 alin (3) lit. n) din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29 mai 2014, contractul de furnizare a energiei termice prevede alte condiții negociate și acceptate de părți.

Așadar, raportând la caz prevederile sus citate, instanța de apel a conchis că la 27 octombrie 2010, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și SA „Termoelectrica” au semnat acordul adițional nr.188 la contractul nr. 434 din 01 februarie 2009, prin care a fost modificat pct. 4.5, după cum urmează: „dacă consumatorul va încălca termenele și condițiile de plată stipulate în pct. 4.4 al contractului, consumatorul va achita o penalitate de 0,1% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere a plății pentru energia termică consumată, începând cu prima zi după data limită de achitare a facturii, până la data efectuării plății, cu excepția cazurilor de neefectuare a plăților din cauza nealocării mijloacelor bugetare de către Ministerul Finanțelor conform Legii bugetului de stat pentru anul curent”.

De asemenea, ținându-se cont de prevederile art. 50 alin. (1), 62 alin. (1-2), 64 alin. (1-5) din Codul Audiovizualului, instanța de apel a conchis că bugetul IPNA Compania „Teleradio-Moldova” cât și cheltuielile financiare anuale ale companiei sunt stabilite ca urmare a aprobării și avizării Caietului de Sarcini și se află sub controlul Parlamentului.

De altfel, instanța de apel a evidențiat faptul că în scopul exercitării activității sale, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” obține finanțare de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor.

În continuare, instanța de apel a menționat că prin scrisoarea nr. 01-10/1044 din 21 septembrie 2016, înregistrată la Ministerului Finanțelor cu nr. 8034-A, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a remis propunerile de buget pentru anul 2017, în care au fost incluse și sumele necesare pentru acoperirea cheltuielilor pentru energia termică (f.d. 44). Iar, prin hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 232 din 16 septembrie 2016, în vigoare din 01 octombrie 2016 (f.d. 43), a fost majorat tariful pentru energia termică, în condițiile în care proiectul de buget al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, deja era înaintat spre aprobare cu luarea în calcul a tarifelor vechi pentru energia termică.

La 14 iulie 2017 IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a înaintat repetat o scrisoare către Ministerul Finanțelor cu nr. 01-10/502, solicitând suplinirea bugetului cu suma de 1477,6 mii de lei, pentru stingerea datoriilor formate, cât și pentru acoperirea cheltuielilor pentru energia termică pentru sezonul de încălzire 2017-2018.

Instanța de apel a menționat că potrivit ordinului de plată nr. 1414 din 01 decembrie 2017, Ministerul Finanțelor a alocat IPNA Companiei „Teleradio- Moldova” suma de 1477600 de lei cu destinația „Subsidii acordate autorităților/instituțiilor publice, energie termică” (f.d. 54).

În această conjunctură, ținându-se cont de cele expuse supra, instanța de apel a constatat că urmare a alocării mijloacelor financiare, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și-a onorat imediat obligațiile contractuale de plată a serviciilor de livrare a energiei termice.

Totodată, reieșind din prevederile art. art. 602, 603 din Codul civil, în redacția de până la 01 martie 2019, instanța de apel a statuat că IPNA Companiei „Teleradio-Moldova” nu-i poate fi imputată vinovăția că nu și-a executat în termen obligația de plată pentru livrarea energiei termice, or conform prevederilor art. 617 alin. (5) Cod civil, debitorul nu este în întârziere atât timp cât prestația nu a avut loc din cauza unor împrejurări neimputabile debitorului.

Pe cale de consecință, instanța de apel a relatat că instanța de fond în mod eronat a admis acțiunea, or acordul adițional la contractul de livrare a energiei termice nr. 434 din 01 februarie 2009, prevede că în cazul în care consumatorul va încălca termenele și condițiile de plată stipulate în pct. 4.4 al contractului, consumatorul va achita o penalitate de 0,1% ... cu excepția cazurilor de neefectuare a plăților din cauza nealocării mijloacelor bugetare de către Ministerul Finanțelor conform Legii bugetului de stat pentru anul curent. Astfel, la încheierea contractului de livrare a energiei termice SA „Termoelectrica” conștientiza faptul că plata pentru serviciul prestat este condiționată de alocarea mijloacelor financiare bugetare apelantului de către Ministerul Finanțelor.

Finalmente, în temeiul art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel a dispus încasarea de la SA Termoelectrica” în beneficiul IPNA Compania „Teleradio-Moldova” taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 714 de lei.

La 22 august 2019 SA „Termoelectrica” a declarat recurs împotriva deciziei din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs, recurenta SA „Termoelectrica” a reiterat aceleași argumente care au fost indicate și în cererea de chemare în judecată și referința la apel, insistând asupra faptului că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie

aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Suplimentar, recurenta a menționat că prezentarea scrisorilor adresate de către intimată IPNA Compania Teleradio-Moldova” Ministerului Finanțelor, nu o scutește pe aceasta de obligația de plată a penalității de întârziere. Mai mult ca atât, că IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nu a negat faptul existenței datoriei semnând o tranzacție de prevenire a litigiului.

De asemenea, recurenta a invocat că nu a fost înștiințată de către IPNA Compania „Teleradio-Moldova” despre faptul că Ministerul Finanțelor nu a alocat mijloacele financiare pentru achitarea datoriei acumulate la energia termică și nu a solicitat prelungirea termenului de achitare a datoriei indicat în tranzacția de prevenire a litigiului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților la proces, la 13 iunie 2019, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d. 117), însă date confirmative despre recepționarea acestora de către SA „Termoelectrica”, la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de SA „Termoelectrica”, la 22 august 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 27 septembrie 2019, în adresa intimatei IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a fost expediată copia recursului declarat de SA „Termoelectrica” (f.d. 151), însă intimata IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului declarat de SA „Termoelectrica”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că, normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Respectiv, instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs, cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de SA „Termoelectrica”, se referă la dezacordul recurenței cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar, se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv, numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat de SA „Termoelectrica” nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei hotărâre din 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1-1¹) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 Cod de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data emiterii și se transmite tuturor participanților la proces și reprezentanților acestora.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Termoelectrica” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de SA „Termoelectrica” împotriva deciziei din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” cu privire la încasarea penalității și taxei de stat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan